

Lliçó de graduació de la promoció 2014 “Competents per a què?”

Cristina Gelpí,

professora del Departament
de Traducció i Ciències del Llenguatge

Barcelona, 5 de juliol del 2014

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Benvolgut rector, presidenta del Consell Social, membres de la comunitat universitària, famílies dels graduats i, sobretot, benvolguts graduats i benvolgudes graduades en Ciències Polítiques, Humanitats, International Business Economics, Llengües Aplicades i Traducció i Interpretació. Benvinguts al vostre acte de graduació!

És un honor ser avui aquí per fer aquesta lliçó de graduació i em fa una il·lusió especial, perquè amb la majoria dels que avui us gradueu hem compartit més que classes. Ara fa quatre anys, quan va començar els estudis, els degans us donàvem la benvinguda a la Universitat Pompeu Fabra. Recordeu quan va començar els estudis? Jo, sí. I de l'inici dels estudis dels que us gradueu avui sempre en tindrè un record especial, perquè vosaltres us estrenàveu a la Universitat, i jo m'estrenava com a degana de la Facultat de Traducció i Interpretació.

Segurament a la trobada de benvinguda tots els degans us dèiem que estàvem contents que haguéssiu triat la Universitat Pompeu Fabra com a universitat per cursar el vostre grau. Us dèiem que iniciàveu un període apassionant de la vostra vida, en què segurament la majoria hauríeu de prendre decisions que fins llavors havien pres altres per vosaltres. També us dèiem que la universitat del 2010 era diferent de la que havíem viscut els vostres referents més immediats, professors, pares i germans grans. La universitat del 2010 es caracteritzava per estar plenament adaptada a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, però també perquè demanava a l'estudiant (i li continua demanant) una responsabilitat, una autonomia i una implicació exigents. I en aquesta línia, ens heu sentit dir que a la universitat es prioritza l'aprenentatge per davant de l'ensenyament; i per això hem intentat transmetre-us que els protagonistes de l'aprenentatge sou vosaltres.

Al llarg d'aquests anys heu adquirit la terminologia de la gestió acadèmica, no en tinc cap dubte: competències, resultats d'aprenentatge, activitats d'avaluació, grup gran, seminari, tutoria, campus global, pla docent, marc d'avaluació, entre molts altres. Són termes que formen part del vostre coneixement compartit (confio que també ho serà la terminologia més ludicoacadèmica: bar, plaça, amics, festa, dijous universitari). Us desitjo que no oblideu del tot aquests termes. Serà un senyal que no marxeu del tot, que continueu vinculats a aquesta universitat, que és la vostra.

I han passat quatre anys i avui us gradueu. L'enhorabona, no cal dir-ho. Us gradueu perquè heu demostrat que heu assolit l'objectiu que us va proposar.

Els graduats que sou aquí heu cursat un dels graus en Ciències Polítiques, Humanitats, International Business Economics, Llengües Aplicades o Traducció i Interpretació, i òbviament heu assolit competències específiques de les vostres titulacions. I així, els graduats en Ciències Polítiques us heu format en coneixements científics de l'entorn polític i administratiu que us permeten moure-us en l'àmbit europeu. Els graduats en Humanitats, en coneixement de la història, del pensament i de l'experiència estètica. Els graduats en International Business Economics us heu especialitzat a interrelacionar continguts, mètodes i visions de la complexitat del món en l'àmbit de l'economia i l'empresa en un context multicultural. Els graduats en Llengües Aplicades us heu format per gestionar de forma qualificada la comunicació multilingüe i especialitzada en l'àmbit laboral. I els graduats en Traducció i Interpretació, en aquestes activitats professionals també heu treballat en certs aspectes filològics i en noves disciplines lingüístiques.

Tot i les diferències òbvies per causa de les vostres especialitats, tots sou graduats UPF, graduats de la Universitat Pompeu Fabra, i això us fa plurals, però amb trets essencials comuns.

I un dels elements que teniu en comú tots els graduats que sou avui aquí és que sou graduats i graduades competents. Competents per a què? Doncs, competents per construir un món millor, amb una motxilla plena de coneixements, però també d'habilitats i capacitats. Això són les competències.

Diuen que nou de cada deu empresaris valoren més les competències que els coneixements, perquè el que avui és punter d'aquí a tres anys serà obsolet. Doncs si els ocupadors valoren graduats competents, ho teniu molt bé. Només cal repassar els vostres plans d'estudis per veure que al costat de competències específiques de la vostra titulació, heu assolit unes competències generals comunes.

Hi ha moltes maneres de descriure les competències que heu assolit, però una manera habitual de presentar-les és distingint-ne tres tipus: les instrumentals, les interpersonalmentals i les sistèmiques.

Quan diem que sou competents instrumentals, volem dir que teniu capacitat d'anàlisi i de síntesi, que esteu preparats per utilitzar la informació adequada per analitzar situacions i resoldre problemes. Com a competents instrumentals, teniu capacitat d'organitzar i de planificar. No cal dir que us sabeu comunicar

amb propietat oralment i per escrit en les llengües pròpies, i que l'anglès ja no és per a vosaltres un mèrit, sinó un requisit que domineu. Domineu les competències informàtiques i informacionals, és a dir, sabeu buscar i trobar informació i manegeu amb solvència les eines informàtiques de les vostres especialitats. Coneixeu les vostres cultures i cultures estrangeres. Teniu raonament crític i sou creatius. I podeu justificar amb arguments consistents les posicions pròpies i les podeu defensar públicament.

També heu assolit competències personals, de relació amb els altres i el món. És a dir, teniu capacitat crítica i autocrítica, podeu treballar en equip i participar activament en les tasques de grup, negociant davant d'opinions discrepants fins a arribar a posicions de consens. Esteu preparats per treballar en equips interdisciplinaris i multidisciplinaris. Teniu capacitat per comunicar-vos amb experts d'altres àmbits, aprecieu la diversitat i la multiculturalitat, i teniu habilitats per treballar i adaptar-vos en contextos internacionals. Sou competents interpersonals perquè heu desenvolupat la capacitat de raonament autònom amb distància crítica en temes o qüestions controvertides, teniu pensament autònom. Després de quatre anys de formació, teniu autodisciplina, autoexigència i rigor en el treball acadèmic. Accepteu la diversitat de punts de vista com un ingredient fonamental de la vida acadèmica i consubstancial a la societat contemporània.

Finalment, sou competents des d'un punt de vista sistèmic. Aquesta competència us permet veure els problemes i les dificultats des d'un punt de vista global, no només local i parcial. Per això podeu aplicar els coneixements a la pràctica, sou capaços d'aplicar amb flexibilitat i creativitat els coneixements adquirits i d'adaptar-los a situacions noves. Teniu capacitat per aprendre i per continuar aprenent al llarg de la vida, i per treballar de forma autònoma. Teniu motivació per la qualitat i teniu una actitud proactiva per conèixer el que desconexeu.

Per aquests motius, i per molts altres que segur que enteneu que ara no puc esmentar, sou competents. I, tot i que la universitat no expedeix encara títols de competències, vosaltres us gradueu amb el domini de totes aquestes competències.

Que les coses no són fàcils? Ja ho sabem, i ho sabeu. Justament perquè sou competents per viure el món professional que us tocarà viure, sabeu que porteu una motxilla ben carregada de coneixements i de competències. Però també sabeu que l'entorn no sempre us ho reconeixerà. Davant de les dificultats, que segur que

hi seran, si m'ho permeteu, feu una mica com la granota de la faula. La coneixeu, la faula de la granota?

Diu que un grup de granotes passejaven per un bosc. De sobte, un esvoranc en va engolir algunes. Les granotes que havien caigut al forat van començar a saltar per sortir-ne. El forat era profund, però no semblava impossible que en poguessin sortir. La resta de granotes, les que no havien caigut al forat, les animaven de fora estant: vinga, amunt, salteu, us en sortireu! Van anar passant les hores, però les granotes no podien sortir del clot. S'hi esforçaven, però s'anaven esgotant i les de fora van començar a dubtar que en poguessin sortir. De les paraules d'ànim inicial, van passar a les paraules de derrota: deixeu-ho estar, no val la pena, és molt complicat, és molt difícil, no us en sortireu... A poc a poc, les granotes que havien caigut al clot van començar a defallir. Algunes van deixar de lluitar de seguida, altres no escoltaven les paraules de desànim de les granotes de fora i van aguantar una mica més; però totes van acabar deixant-ho córrer i es van donar per vençudes. Totes, llevat d'una. Una granota va continuar saltant i saltant, fins que tot d'una va aconseguir sortir del forat. Les granotes que estaven fora li van preguntar com s'ho havia fet, com havia aconseguit sortir del forat... La granota que havia aconseguit sortir del forat era sorda!!! I no havia sentit les paraules de desànim de les granotes de fora. Havia pensat, mentre saltava, que les seves companyes, de fora estant, l'animaven amb els seus crits...

Aquesta faula ens parla del poder de les paraules, de les paraules d'ànim i de les de desànim. No cal que us digui que les paraules signifiquen i que no hi ha paraules neutres. Sentireu que la competència és brutal, que vivim una de les pitjors crisis de la història, que la situació és molt difícil, que l'atur dels joves assoleix percentatges de vertigen, que els joves d'avui ho teniu més complicat que els de fa vint anys. Però tot això ja ho sabeu. Davant de les paraules de desànim, sigueu una mica granotes sordes.

Alerta, però! Feu-vos els sords davant de les paraules de desànim; però això no vol dir que sigueu impermeables a l'entorn. Ser sord en el món que vivim no és cap privilegi, tot al contrari. Ser sord en el món actual és estar sotmès a l'aïllament. I per això necessitem intèrprets, com el que tenim en aquest acte. Em sento especialment orgullosa d'aquesta Universitat, que valora aquesta necessitat d'interpretació; i agraeixo a l'intèrpret de llengua de signes catalana que amb la seva feina permet que les persones sordes que ens estan veient també formin part d'aquest acte acadèmic.

Sigueu intèrprets i mediadors. I sigueu una mica sords als missatges de desànim i de dificultat que ens envolten. Confieu en les vostres competències i capacitats; en teniu moltes i de molt bones. I tireu endavant. I no en tingueu dubte: us en sortireu.

Desitjo que el vostre pas per la Universitat hagi estat productiu, interessant i enriquidor. Sé que en alguns moments ha estat difícil i, segur que en algun moment, també ha estat decebedor. Perdoneu per la part de responsabilitat que haguem tingut en aquestes males estones i, en la mesura que sigui possible, oblideu-les.

Moltes felicitats, graduades i graduats!

